

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

HASİP KAPLAN BAŞVURUSU (2)

Başvuru Numarası : 2014/2420
Karar Tarihi : 8/11/2017

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Raportör Yrd. : Ceren Sedef EREN
Başvurucu : Hasip KAPLAN
Vekili : Av. Ramazan DEMİR

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, bir siyasi parti hakkında ulusal ölçekte yayımlanan bir gazetede yer alan haber üzerine açılan tazminat davasının reddedilmesi nedeniyle şeref ve itibarın korunmasını isteme hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 12/2/2014 tarihinde yapılmıştır.
3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.
6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.
7. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:
9. Ulusal ölçekte yayımlanan Yeni Şafak gazetesinin 18/8/2011 tarihli nüshasında, aralarında başvurusunun da bulunduğu bazı Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) milletvekillerinin fotoğraflarına da yer verilen "*Katil Sızsınız*" başlıklı haber yayımlanmıştır. Haber metninin ilgili kısımları şu şekildedir:

"KATİL SİZSİNİZ

Türkiye Çukurca'da şehit düşen 11 askerimiz için gözyaşı dökerken, bu kanlı tablonun baş sorumlusu demokrasi kılıfı ile her fırsatta terörü yücelten BDP oldu. Kandil'in sözünden çıkmayan, kardeşlik projesini sabote etmek için her yolu deneyen, canlı bombayı 'şehit' ilan eden BDP katliamların ortağı haline geldi.

...

BDP, söylemini 'terörü' yüceltip tehdit unsuru olarak kullanma üzerine şekillendirdi. Demokratik açılım sürecinin ilk günlerinde Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, "Güzel günler olacak" derken, BDP'li A. T. "Türkiye'yi çok fena günler bekliyor" ifadeleriyle tehditkâr bir üslup kullandı.

BDP, tüm adımlarını Öcalan ve Kandil'in emirleri doğrultusunda attı. Hain saldırılara insanlık adına 'dur' demek ve eleştiri getirmek yerine suskunluğa büründü. Dağa eleman yetiştirdi, masum insanları katledenleri 'şehit' ilan etti. Zorla kepenk kapattırıp, teröristlerin yasını tutturdu.

...

Türkiye'deki artan şiddet olaylarının en önemli sorumlularından biri olarak gösterilen BDP'liler 11 şehit için yayınladığı cılız 'taziye' mesajında bile tehdit kullandı. Parti adına yazılı açıklama yapan Grup Başkanı S. D., "Barışın önünün açılması için büyük çaba sarfettik. Ancak bütün bu çabalarımız karşılıksız kaldı. Yaşadığımız günler daha fazla tehditle geçştirilebilecek günler değildir" dedi.

Yeni Anayasa, demokratik Türkiye vaaadinin millet tarafından seçim sandıklarında tam destek görmesiyle birlikte terör örgütü PKK'nın kanlı eylemleri hız kazandı. Son olarak dün Hakkari'nin Çukurca ilçesinden duyulan 11 şehit haberi, tüm Türkiye'yi bir kez daha yasa boğarken gözler, tek sermayesi 'terör' olan Barış ve Demokrasi Partisi'ne (BDP) çevrildi. Terör örgütü PKK'nın eylemlerine insanlık adına 'dur' demek bir yana olumsuz tek eleştiri getirmeyen BDP, son 1 ayda gerçekleşen katliamlar karşısında yine sessiz kalmayı tercih etti. PKK'nın dağ kadrosuna büyük şehirlerden eleman devşirmek için gençlik kolları teşkilatlarını seferber eden, sivilleri hedef alan canlı bombaları şehit ilan eden, hiçbir sosyal meselesine ilgi duymadığı Kürt vatandaşlara zorla terörist yası tutturarak BDP, örgüte verdiği doğrudan destekle katliamların ortağı oldu.

ÖRGÜTÜN DEMOKRASİ KILIFLI UZANTISI

Yakın geçmişte 'Kürt'lerin temsilcisiyiz' iddiasıyla kurulan ve sözde siyaset yapan partilerin devamı olan BDP, politik tavrını sadece 'terör' ve 'terör örgütü PKK' üzerinden şekillendirdi. Diğer siyasi partiler gibi 'ekonomi, kadın, tarım veya sağlık' gibi alanlarda parti programı geliştirmeyen BDP, tüm adımlarını terörist başı Abdullah Öcalan ve Kandil'in emirleri doğrultusunda attı. Terörü yücelten söylemi siyasete sokan BDP, sorunun çözümüne katkı sunmak yerine ülke gündemini germek ve ayrımcılığı körüklemek için teröristleri şehit ilan etmekten, Doğu ve Güneydoğu'da yaşayan vatandaşlara zorla terörist yası tuturmaktan geri durmadı. BDP, bu tavrıyla siyasi parti olmaktan çok PKK'nın Türkiye'deki 'demokrasi kılıfı' uzantısı izlenimi verdi.

BDP, söylemini sürekli 'terörü' yüceltme ve tehdit unsuru olarak kullanma üzerine şekillendirdi. Bu amaçla ilk olarak A. T. gibi partinin ulumlu isimleri yönetimden tasfiye edildi. Yerlerine, Kürt sorununu çözmekten çok turmandırmak için gayret sarf eden şahin kanadın temsilcileri getirildi. Şahin kanadın temsilcileri, bütün açıklamalarında şiddeti körükledi. Demokratik açılım sürecinin başladığı günlerde Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, "Güzel günler olacak" derken, BDP'li A. T. "Türkiye'yi çok fena günler bekliyor" diyerek tehditkâr üslubunu ortaya koydu.

AÇILIMA KÖSTEK OLDULAR

'Kürtlerin temsilcisiyiz' iddiasını ağızından düşürmeyen BDP, terör örgütü çizgisinde yürüttüğü siyaset kapsamında bölge halkının hak ettiği hayat standardını ve taleplerini görmezden geldi. Bu amaçla iktidar partisi tarafından başlatılan 'Milli birlik, beraberlik ve kardeşlik' projesini baltalamak için PKK ile ortak hareket etti. Demokratik açılım kapsamında 'inkâr' politikası bir tarafa bırakılırken TRT 6 aracılığıyla anadilde yayın yapılması sağlandı. Ülke çapında Kürtçe özel kurslar açılarak anadillerini bilmeyen Kürt kökenli vatandaşlara kolaylık sağlandı. Bölgedeki yerleşim yerlerinin isimleri eski isimleriyle yazılmaya ve söylenmeye başlandı. Dersim, Norşin kelimeleri bizzat Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından zikredildi. Doğrudan bölge insanının yararına olan bu girişimler ise bölge insanını ve Kürt kökenlileri temsil ettiğini söyleyen BDP tarafından kesinlikle destek görmedi. Açılım değil destek olmak sürekli olarak köstek olmayı tercih ettiler. Açılımla ilgili olarak yapılan yasal düzenlemelere BDP'li vekiller TBMM'de el kaldırmadı. Ülkeye huzur ve barış gelmesi adına BDP çatısı altında siyaset yapmaya çalışan bazı milletvekillerinin de bu süreçte susması dikkat çekici bulundu."

10. Başvurucu, anılan haber üzerine kişilik haklarının ihlal edildiği iddiasıyla Yeni Şafak gazetesi sahibi Şirket aleyhine manevi tazminat davası açmıştır. Bakırköy 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 16/2/2012 tarihinde, dava konusu haberde davacının (başvurucu) mensubu bulunduğu ve ülkeyi yönetmeye talip siyasi partinin ülkede gerçekleşen terör eylemlerine karşı takındığı tavrın eleştirildiği, bu durumun basın yoluyla düşünce açıklaması ve eleştiri hakkı kapsamında kaldığı gerekçesiyle davayı reddetmiştir.

11. Başvurucunun kararı temyiz etmesi üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 16/4/2013 tarihinde, usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle kararı onamıştır. Başvurucunun onama kararına karşı bulunduğu karar düzeltme istemi de aynı Dairenin 28/11/2013 tarihli kararıyla reddedilmiştir. Ret kararı başvurucuya 13/1/2014 tarihinde tebliğ edilmiştir.

12. Başvurucu 12/2/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

13. 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 58. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir."

B. Uluslararası Hukuk

14. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 10. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar...

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, (...) için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir."

15. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre ifade özgürlüğü, demokratik toplumun temelini oluşturan ana unsurlardandır. AİHM ifade özgürlüğüne ilişkin kararlarında, ifade özgürlüğünün toplumun ilerlemesi ve bireyin gelişmesi için gerekli temel şartlardan birini teşkil ettiğini yinelemektedir. AİHM'e göre 10. maddenin 2. paragrafı saklı tutulmak üzere ifade özgürlüğü sadece toplum tarafından kabul gören, zararsız veya ilgisiz kabul edilen "bilgi" ve "fikirler" için değil incitici, şoke edici ya da endişelendirici bilgi ve düşünceler için de geçerlidir. Bu, yokluğu hâlinde "demokratik bir toplum"dan söz edemeyeceğimiz çoğulculuğun, hoşgörünün ve açık fikirliliğin bir gereğidir. AİHM, 10. maddede güvence altına alınan bu hakkın bazı istisnalara tabi olduğunu ancak bu istisnaların dar yorumlanması ve bu hakkın sınırlandırılmasının ikna edici olması gerektiğini vurgulamıştır (*Handyside/Birleşik Krallık*, B. No: 5493/72, 7/12/1976, § 49; *Von Hannover/Almanya (No. 2)*, B. No: 40660/08 ve 60641/08, 7/2/2012, § 101).

16. AİHM, demokratik bir toplumda basın oynadığı temel rolün altını birçok kez çizmiştir. AİHM'e göre -her ne kadar başkalarının şöhret ve haklarının korunmasıyla ilgili olarak bazı sınırları aşmaması gerekse de- basının görev ve sorumluluklarının bilincinde olarak kamu yararını ilgilendiren her konuyu iletme görevi vardır. AİHM, basının böyle konularda bilgi ve fikir yaymadan ibaret olan görevine kamunun bu fikir ve bilgileri alma hakkı eklendiğini hatırlatmıştır. AİHM'e göre bu görevi olmasa basın, vazgeçilmez kamusal "gözetleyici" (*watchdog*) rolünü oynayamaz (*Bladet Tromsø ve Stensaas/Norveç* [BD], B. No: 21980/93, 20/5/1999, §§ 59, 62; *Pedersen ve Baadsgaard/Danimarka* [BD], B. No: 49017/99, 17/12/2004, § 71; *Von Hannover/Almanya (No. 2)*, § 102).

17. AİHM, *Radio France/Fransa* (B. No: 53984/00, 30/3/2004, § 37) kararında basın özgürlüğünün kapsamının demokrasi ile yakın ilişkisinin doğal sonucu olarak bir dereceye kadar abartıya ve hatta kısıktırmaya izin verecek şekilde geniş yorumlanması gerektiğini belirtmiştir:

"Mahkeme "görev ve sorumluluklar"ın, ifade özgürlüğünün doğasından kaynaklandığını yineler. 10. madde tarafından kamusal yararlarla ilişkin meselelerin aktarılması için gazetecilere sağlanan güvencenin şartı, gazetecilik etiğine uygun olarak onların kesin ve güvenilir bilgi sağlamak konusunda iyi niyet sahibi olmalarıdır (örneğin bkz. *Bladet Tromsø and Stensaas/Norveç*, § 65; *Colombani ve diğerleri/Fransa* B. No: 51279/99, 25/06/2002, § 65). Ne var ki basın özgürlüğü belli dereceye kadar

abartmaya hatta kışkırtmaya (provocation) izin verir (bkz. özellikle, Bladet Tromsø and Stensaas/Norveç, § 59)..."

18. AİHM, bir gazete makalesinde hakaret içerdiği iddia edilen beyanlara karşı bir kimsenin itibarının korunması hakkını özel yaşam kapsamında görmektedir (*White/İsveç*, B. No: 42435/02, 19/12/2006, §§ 19, 30). AİHM'e göre kamusal bir tartışma bağlamında ve yayımlanan yazılar nedeniyle eleştirilmiş olsa bile bir kişinin itibarı, kişisel kimliğinin ve manevi bütünlüğünün bir parçasını oluşturur (*Pfeifer/Avusturya*, B. No: 12556/03, 15/11/2007, § 35; *Axel Springer AG/Almanya*, B. No: 39954/08, 7/2/2012, § 83).

19. AİHM, ifade özgürlüğü ile başkalarının hak ve özgürlüklerinin çatışması hâlinde şöhret ve itibarı söz konusu olan kişi bir siyasetçi ise ilke olarak ifade özgürlüğü lehine bir değerlendirme yapmaktadır. AİHM, *Lingens/Avusturya* (B. No: 9815/82, 8/7/1986, § 42) kararında politikacıların kendilerine yöneltilen ağır eleştirilere tahammül etmek durumunda olduğunu vurgulamıştır:

"... Basın özgürlüğü, halka siyasal liderlerinin düşünce ve davranışlarını tanıma ve onlar hakkında fikir oluşturma imkanı verir. Daha genel olarak siyasal tartışma özgürlüğü Sözleşme'ye hakim olan demokratik toplum anlayışının tam da merkezinde yer alır.

Bir siyasetçiyle ilgili eleştirilerin kabul edilebilir sınırları, özel bir şahısla ilgili eleştiri sınırına göre daha geniştir. Bir siyasetçi, özel şahıstan farklı olarak, her sözünü ve eylemini bilerek ve kaçınılmaz bir biçimde, gazetecilerin ve halkın yakın denetimine açar. Siyasetçi kendisine yönelik eleştirilere karşı daha geniş bir hoşgörü göstermek zorundadır..."

20. Sosyal görevini yerine getirebilmesi için basının özgür olması kadar sorumluluk bilinci ile hareket etmesinin de şart olduğunu ifade eden AİHM, basın özgürlüğünde belli ölçüde abartıya ve hatta tahrik yoluna başvurmak mümkün olsa da (*Prager ve Oberschlick/Avusturya*, B. No: 15974/90, 26/4/1995, § 38) bu özgürlüğün aynı zamanda ilgililerin meslek ahlakına saygı göstererek doğru ve güvenilir bilgi verecek şekilde ve iyi niyetli olarak hareket etmelerini zorunlu kıldığını da ifade etmiştir (*Bladet Tromsø ve Stensaas / Norveç* [BD], § 65).

21. Gerçekten de kötü niyetli olarak gerçeğin çarpıtılması kabul edilebilir eleştiri sınırlarını aşabilir. Gerçeğe uygun bir beyana kamuoyunun gözünde yanlış bir imaj uyandırabilecek vurgular, değer yargıları, varsayımlar hatta imalar eşlik edebilmektedir. Dolayısıyla AİHM'e göre haber verme görevi zorunlu olarak ödev ve sorumluluklar ile basın kuruluşlarının kendiliğinden uymaları gereken sınırlar içermektedir. Bu durum özellikle basında yer alan söylemlerde isimleri zikredilen kişilerin ciddi şekilde itham edilmeleri hâllerinde geçerlidir (*Mater/Türkiye*, B. No: 54997/08, 16/7/2013, §§ 54, 55). Bu doğrultuda AİHM, bir kişinin siyasetçi ya da kamuoyunca tanınmış bir insan olmasının uyumsuzluk konusu ifadelerin yalnızca değer yargısı içerdiği durumlarda dahi yeterli olgusal temele sahip olduğunun gösterilmesi ihtiyacını ortadan kaldırmadığını da kabul etmiştir (*Petrina/Romanya*, B. No: 78060/01, 14/10/2008, §§ 45-50).

22. AİHM, *Thorgeir Thorgeirson/İzlanda* (B. No: 13778/88, 25/6/1992, §§ 63-69) kararında, gazeteci olan başvurunun ülkede artan polis şiddeti olaylarını eleştirdiği yazısı nedeniyle kamu görevlisine hakaret suçundan mahkûmiyetine karar verilmesi nedeniyle ifade özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasını incelemiştir. Kararda

başvurucunun söz konusu yazıda, geçmişte yaşanan polis şiddetiyle ilgili üçüncü kişilerden öğrendiği "söylenti" niteliğindeki olaylara ve ülkede polis şiddeti olduğu yönünde genel kamuoyu düşüncesine yer verdiği belirtilmiştir. AİHM, başvurucunun yazısında yer verdiği polis şiddeti olaylarına benzer hikâyeleri birçok insandan dinlediği ve bunların artık yalan olarak nitelendirilmesinin pek mümkün olmadığı şeklindeki ifadesi de gözönüne alındığında ileri sürdüğü iddiaları kanıtlanamaması nedeniyle cezalandırılmasının başvurucuyu makul olmayan bir ispat yükü altında bıraktığına kanaat getirmiştir. AİHM ilgili yargılama sürecinde söz konusu iddiaların tamamıyla yanlış ya da uydurulmuş olduğunun kesinlikle ispatlanmadığı değerlendirilmesinde de bulunmuştur. Anılan yazının konusunu, özellikle yakın zamanda gerçekliği konusunda şüphe bulunmayan bir polis şiddeti olayının akabinde yazılmasını ve bu konuda ilgili makamların dikkatini çekme amacını da dikkate alan AİHM, başvurucunun cezalandırılması nedeniyle ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

23. Mahkemenin 8/11/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

24. Başvurucu;

i. Söz konusu haber içeriğinde yer alan "*Türkiye, Çukurca'da şehit düşen 11 askerimiz için gözyaşı dökerken, bu kanlı tablonun baş sorumlusu demokrasi kılıfı ile her fırsatta terörü yücelten BDP oldu. Kandil'in sözünden çıkmayan ... BDP katliamların ortağı haline gelmiştir ... BDP tüm adımlarını Öcalan ve Kandil'in emirleri doğrultusunda attı ... Dağa eleman yetiştirdi ... Zorla kepenk kapattırdı ...*" şeklindeki ifadelerin kendisi ve üyesi olduğu BDP hakkında yalan, iftira, hakaret ve hatta hedef gösterici nitelikte olduğunu, gerçeğe ve hukuka aykırı, maksatlı beyan, yorum ve isnatlarla fotoğraflı olarak gazetede yer alış biçimi de dikkate alındığında kendisinin hedef hâline getirildiğini, ayrıca haberin yer aldığı gazetenin Türkiye genelindeki okuyucu potansiyeli düşünüldüğünde saldırının ağırlığının fazlasıyla arttığını ve telafisi mümkün olmayan bir zarar doğurduğunu belirterek anılan haber üzerine açtığı tazminat davasının reddedilmesi nedeniyle şeref ve itibarının korunmasını isteme hakkının,

ii. "*Katil Sizensiz*" başlığıyla verilen haberde Çukurca'da hayatını kaybeden on bir askerin ölümünden diğer BDP milletvekilleriyle birlikte kendisinin sorumlu tutulması nedeniyle ise masumiyet karinesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

25. Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesinin ve AİHM'in ifade özgürlüğü ile şeref ve itibarın korunmasını isteme hakkının dengelenmesine ilişkin içtihatlarına ve kabul edilen ilkelere değinilerek esas incelemesinde gözönüne alınmak üzere Mahkemenin dikkatine sunulmuştur.

26. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında başvuru formunda yer verdiği iddiaları yinelemiştir.

2. Değerlendirme

27. İddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir."

28. Anayasa'nın 5. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Devletin temel amaç ve görevleri, ... Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır."

29. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (Tahir Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16).

30. Masumiyet karinesi, kişinin suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar yargılama makamları ve kamu otoriteleri tarafından suçlu olarak nitelendirilmemesini ve suçlu muamelesine tabi tutulmamasını güvence altına alır. Anayasa Mahkemesi, yargılama makamları veya diğer devlet görevlilerinin ifadeleri veya kışkırtmasına dayanmayan basın ve yayın organlarındaki yazılar ya da bazı küçük düşürücü haberlerle ilgili şikâyetleri bir bütün olarak şeref ve itibarın korunmasını isteme hakkı kapsamında değerlendirmektedir (Kürşat Eyol, B. No: 2012/665, 13/6/2013, § 26; Kadir Sağdıç [GK], B. No: 2013/6617, 8/4/2015, § 31). Bu doğrultuda başvurusunun başvuru konusu haberde, Çukurca'da hayatını kaybeden askerlerin ölümünden kendisinin sorumlu tutulması nedeniyle masumiyet karinesinin ihlal edildiğine dair iddiası, şeref ve itibarın korunması hakkı kapsamında incelenecektir.

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

31. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir nedeni de bulunmadığı anlaşılan şeref ve itibarın korunması hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

i. Genel İlkeler

32. Bireyin şeref ve itibarı, Anayasa'nın 17. maddesinde yer alan "manevî varlık" kapsamında yer almaktadır. Devlet, bireyin manevî varlığının bir parçası olan şeref ve itibarına keyfi olarak müdahale etmemek ve üçüncü kişilerin saldırılarını önlemekle yükümlüdür (Adnan Oktar (3), B. No: 2013/1123, 2/10/2013, § 33). Başka bir deyişle kişisel itibarın korunması hakkı, Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasının koruması altındadır. Şeref ve itibarı etkileyen sözel saldırılar veya basın ve yayın yolu ile yapılan yayınlara karşı bireyin korunmaması hâlinde Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrası ihlal edilmiş olabilir.

33. Devletin bireylerin maddî ve manevî varlığının korunması ile ilgili pozitif yükümlülükleri çerçevesinde şeref ve itibarın korunması hakkı ile diğer tarafın Anayasa'da güvence altına alınmış olan ifade özgürlüğünden yararlanma hakkı arasında adil bir denge kurması gerekir. Mevcut olaydaki gibi başvurularda başvurunun sonucu prensip olarak başvurunun ihtilafı haber ve sözlerin sahibi tarafından Anayasa'nın 26. maddesine dayanılarak yapılmış olması ile bu makaleye veya sözlere konu olan kişi tarafından Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasına dayanılarak yapılmış olmasına

göre değişmez. Aksi hâdde Anayasa'nın anılan maddelerinde korunan hakların dengelenmesinde, benzer olaylarda çelişkili sonuçlar ortaya çıkabilir. Yargı mercilerinin bu iki maddede düzenlenen haklar arasında Anayasa'nın 13. maddesinde ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin Anayasa Mahkemesi iitihadında ortaya konulan kriterlere uygun bir denge kurmaları gerekir (*Bekir Coşkun* [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, ř 47).

34. Bu kapsamda ifade özgürlüğü ile şeref ve itibarın korunması hakkı arasında Anayasa Mahkemesi iitihadına uygun bir denge kurulmasıyla ilgili olarak uygulanması gereken kriterler; haber, makale veya fotoğrafların basında çıkmasının kamu yararına yönelik bir tartışmaya yapacağı katkı, hedef alınan kişinin ünlülük derecesi ve haber veya makalenin konusu, ilgili kişinin önceki davranışı, yayının içeriği, şekli ve sonuçları ile haber veya makalenin yayımlanma şartlarının söz konusu haberde yer alan olayların geçtiği dönemde ülkede meydana gelen olaylar ışığında değerlendirilmesi gerekliliği olarak belirlenmiştir (*İlhan Cihaner (2)*, B. No: 2013/5574, 30/6/2014, řř 67-73).

35. Haberde hedef alınan kişinin ünlülük derecesi ve haber veya makalenin konusuyla ilgili olarak siyasetçilerin ve kamu görevlerinin özellikle görevleriyle ilgili ya da toplumun genelini ilgilendiren konularda şeref ve itibarın korunmasını isteme hakkı yönünden diğer bireylere nazaran daha dar bir korumadan yararlanacakları kabul edilmektedir. Bununla birlikte kamunun bilgilendirme hakkı kamuda tanınan kişilerin, kamu görevlilerinin ve özellikle de siyasi kişiliklerin özel hayatlarının çeşitli boyutlarına belli bazı durumlarda üstün gelebilse de yayımlanan haberler ile onlara eşlik eden fotoğraf ve yorumların bu kişilerin sadece özel hayatlarıyla ilgili detaylar hakkında olması ve belli bir kesimin bu konudaki merakını gidermek dişında bir amaç taşıması durumunda ifade özgürlüğünün daha dar yorumlanması gerekmektedir (*İlhan Cihaner (2)*, řř 68-70).

36. Somut davanın kendine has koşullarında mahkemelerin başvurucaıı eleştiri sınırını aşan bir müdahaleden korumakta yetersiz kalıp kalmadıkları incelenmelidir. Bu bağlamda somut başvuruda taraflar arasındaki ihtilaflardan biri de başvuru konusu haberin maddi vakıaların açıklanması veya değer yargısı olarak nitelendirilmesi ile ilgilidir. Bu noktada maddi olgular ile değer yargısı arasında dikkatli bir ayrıma gidilmelidir. Maddi olgular ispatlanabilir de değer yargılarının doğruluğunu ispatlamanın mümkün olmadığı dikkate alınmalıdır (*İlhan Cihaner (2)*, ř 64). Öte yandan yeterli bir olgusal temele sahip olması beklenmekle birlikte yargılamaya konu bir yazının bütün olarak ele alındığında kamu yararını ilgilendirmesi, değer yargısı kavramının geniş yorumlanması gerekliliğini ortaya çıkarabilir. Bir suç isnadının sağlam bir nedene dayandığının ortaya konmasında aranan kesinlik derecesinin kamu yararı ile ilgili bir konuda gazetecilerin değer yargısı içeren ifâdeleri bakımından da aranmasını beklemek basın özgürlüğünün amacı ile bağdaşmaz (*Yıldız Oto Ağca (3)*, B. No: 2014/1032, 29/6/2016, ř 22).

ii. İlkelerin Olaya Uygulanması

37. Başvuru konusu haber, Çukurca ilçesinde yaşanan terör olaylarında Türk Silahlı Kuvvetlerinin (TSK) on bir mensubunun hayatını kaybetmesine ilişkindir. Haberde özet olarak bölgede yaşananların aktarılmasından sonra BDP, yaşanan olaya yeterli tepkiyi vermediği ve genel olarak PKK terör örgütüyle araya konulması gereken mesafeyi koymadığı gerekçesiyle eleştirilmektedir. Bu bağlamda haberin kamuya yönelik bir tartışma başlatma amacı taşıdığı ve kamuyu ilgilendirdiği konusunda şüphe yoktur.

38. Başvurucunun şikâyet ettiği "*Katil Sızsiniz*" şeklindeki manşet ile BDP'nin dağa eleman yetiştirdiği ve zorla kepenk kapattığına dair ifadeler oldukça ciddi ithamlar içermekte ve lafzi yorumla suç isnadında bulunmaktadır. Bununla beraber söz konusu ifadeler haberin bütünüyle birlikte değerlendirilmelidir. Gazeteye göre BDP, PKK terör örgütünü meşrulaştırmakta ve bir siyasi parti olarak söz konusu terör eylemlerine ve şiddete karşı gerekli ve yeterli tepkiyi gösterememektedir. Dolayısıyla gazeteye göre bölgede yaşanan şiddette, terör eylemlerinde ve terörle bağlantılı olaylarda BDP'nin sorumluluğu bulunmaktadır. Bu itibarla başvurucunun şikâyet ettiği ifadelerin somut olgusal iddialar olmaktan çok BDP'ye yönelik değer yargıları olduğu sonucuna varılmıştır.

39. Bu doğrultuda başvurucunun siyasetçi kimliği ve haber konusunun kamuyu ilgilendiren niteliği de dikkate alındığında, özellikle BDP tarafından teröristlerin şehit ilan edilmesi ve BDP'li bir milletvekilinin sarf ettiği, gazete tarafından tehdit olarak yorumlanan sözler bağlamında, gazetenin şikâyet edilen manşetle yaptığı eleştirinin kabul edilebilir eleştiri sınırlarını aştığından bahsedilemez.

40. Başvurucu, söz konusu gazetenin ülkedeki okuyucu potansiyeli düşünüldüğünde haberde kendi fotoğrafına yer verilmesi nedeniyle hedef gösterildiğini ve zarar tehlikesi altında bırakıldığını da iddia etmektedir. Haberin yayımlandığı dönemde BDP Grup Başkan vekilliği görevini yürütmekte olan başvurucunun, partisiyle ilgili olarak yapılan bir haberde fotoğrafına yer verilmesinin, basın özgürlüğü karşısında siyasetçilerin katlanması gereken yükümlülükler kapsamında kaldığı değerlendirilmiştir.

41. Açıklanan nedenlerle derece mahkemelerince tarafların haklarının değerlendirilmesinde açık bir dengesizlik bulunmadığı anlaşıldığından, Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan şeref ve itibarın korunmasını isteme hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan şeref ve itibarın korunmasını isteme hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Şeref ve itibarın korunmasını isteme hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

C. Yargılama giderlerinin başvurucu üzerinde BIRAKILMASINA,

D. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE
8/11/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ